

Bài 08: Phân tích lợi ích và chi phí kinh tế trong các thị trường bị biến dạng

Thẩm định đầu tư công

Học kỳ Hè

2016

Giảng viên: Nguyễn Xuân Thành

Các loại biến dạng của thị trường

- ◆ Biến dạng thị trường do thuế
- ◆ Biến dạng thị trường do trợ cấp
- ◆ Biến dạng thị trường do thuế và trợ cấp
- ◆ Biến dạng thị trường do chính phủ kiểm soát giá
- ◆ Biến dạng thị trường do tình trạng độc quyền

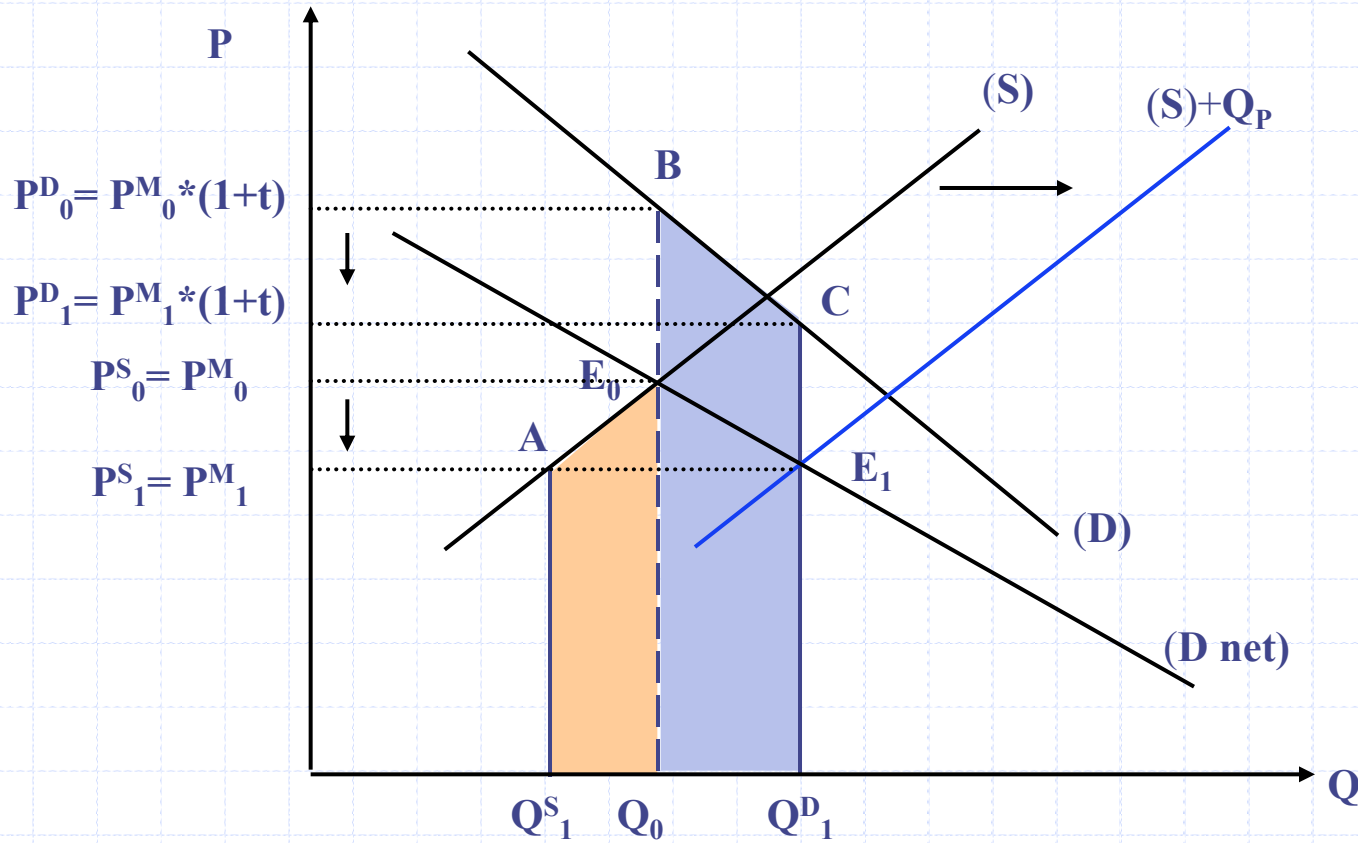
Tác động ở phía đầu ra của dự án

Khi dự án ra đời gây ra tác động:

- ◆ Làm tăng cung sản phẩm
- ◆ Giá cung và giá cầu đều giảm xuống
- ◆ Lượng cầu tăng
- ◆ Lượng cung của những nhà sản xuất cũ giảm

Xác định lợi ích kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do thuế

Đồ thị minh họa

Ví dụ: Dự án khách sạn ven biển (SHD, Ch. 8)

◆ Thị trường phòng khách sạn tại khu nghỉ mát ven biển

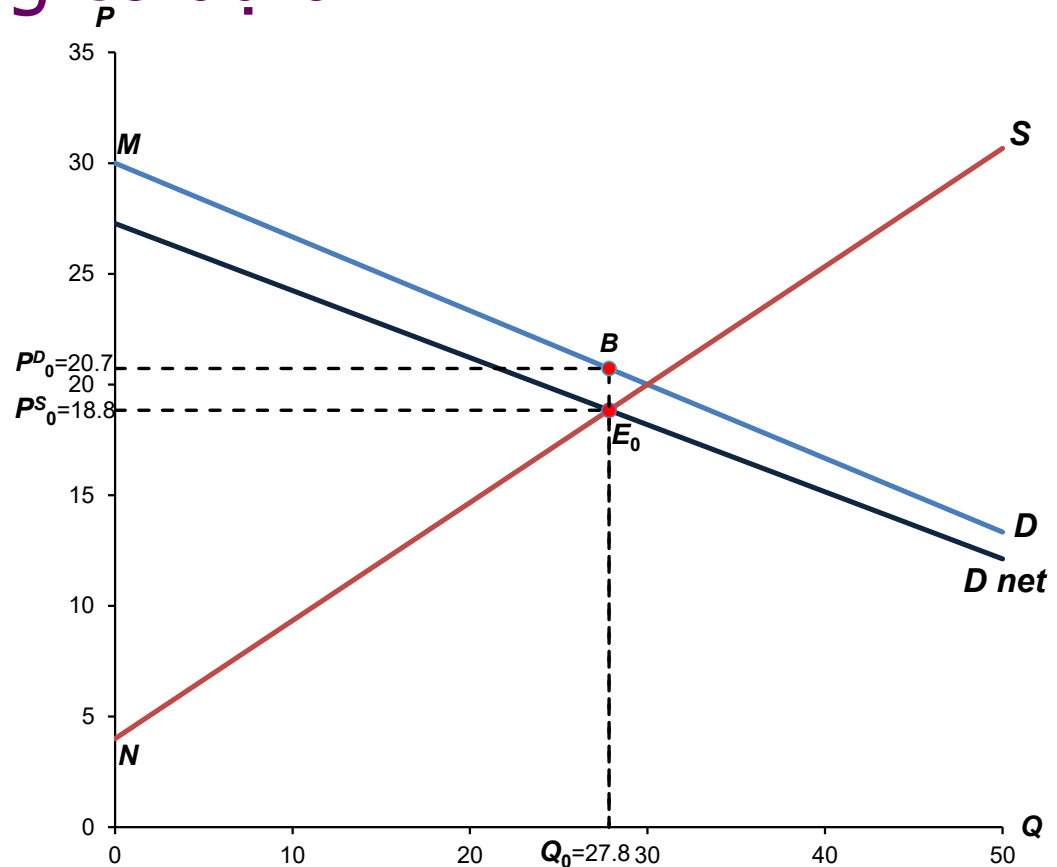
- ✓ Dịch vụ phi ngoại thương
- ✓ Nhà cung cấp là các khách sạn tư nhân
- ✓ Người tiêu dùng là khách du lịch
- ✓ Không có biến dạng

◆ Cung cầu thị trường

- ✓ Giá tiền phòng mà khách du lịch sẵn sàng trả được đo lường bằng đường cầu D .
- ✓ Chi phí cơ hội biên khi cung cấp thêm phòng khách sạn được biểu diễn bằng đường cung S của phòng khách sạn.
- ✓ Lượng cung và lượng cầu được tính theo đơn vị phòng-đêm/năm.

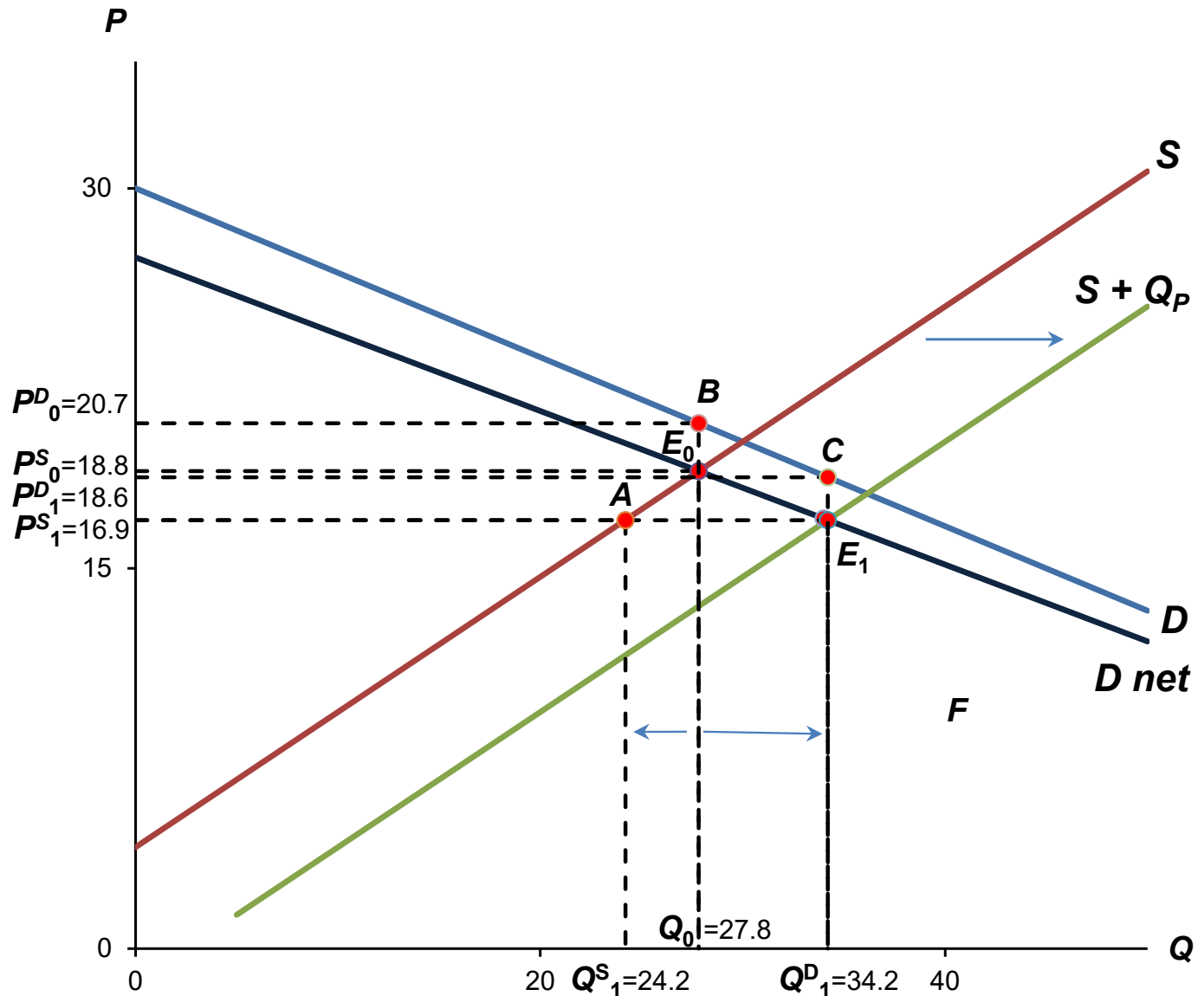
Thị trường khi không có dự án

- ◆ Với VAT thuế suất $t = 10\%$, đường cầu sau thuế dịch chuyển song song xuống dưới (theo tỷ lệ $1/(1 + t)$) từ D đến D_{net} .
- ◆ Thị trường cân bằng (E_0) ở mức 27.800 phòng-đêm/năm.
- ◆ VAT tạo ra cách biệt giữa giá cầu (\$20,7 - giá mà khách ở KS phải trả) và giá cung (\$18,8 - giá mà KS nhận được). Cách biệt bằng đúng mức thuế.
- ◆ Người tiêu dùng sẵn lòng trả một số tiền bằng diện tích ở dưới đường cầu $OMBQ_0$ (\$705.734). Tuy nhiên, để mua số lượng này, họ thực sự phải trả \$20,7/phòng-đêm với tổng số tiền bằng diện tích OPD_0BQ_0 (\$576.690). Giá trị thặng dư tiêu dùng được thể hiện bởi diện tích PD_0MB (\$129.049).
- ◆ Tổng chi phí nguồn lực để cung cấp phòng khách sạn mỗi năm được cho bởi diện tích ONE_0Q_0 (\$317.782). Khách sạn sẽ nhận \$524.2660 doanh thu, thể hiện bởi diện tích $OPS_0E_0Q_0$. Khác biệt giữa tổng chi phí cung cấp và tổng doanh thu là giá trị thặng dư sản xuất, thể hiện bởi diện tích NPS_0E_0 (\$206.478).
- ◆ Giá trị VAT mà nhà nước thu được là diện tích $PS_0PD_0BE_0$ (\$52.426).

Thị trường khi có dự án khách sạn ven biển

- ◆ Dự án tăng qui mô thêm $Q_p = 10.000$ phòng-đêm/năm.
- ◆ Đường cung dịch chuyển song song sang phải đến $S + Q_p$.
- ◆ Cân bằng thị trường mới là E_1 .
- ◆ Giá cầu giảm từ \$20,7 xuống \$18,6/phòng-đêm.
- ◆ Giá cung giảm từ \$18,8 xuống \$16,9/phòng-đêm.
- ◆ Lượng cầu sử dụng phòng khách sạn sẽ tăng lên khi giá giảm, còn các KS hiện hữu sẽ không cung nhiều phòng như trước.

Xác định lợi ích kinh tế của dự án

Tổng lợi ích kinh tế của dự án

=

Tổng lợi ích tăng thêm của người tiêu dùng

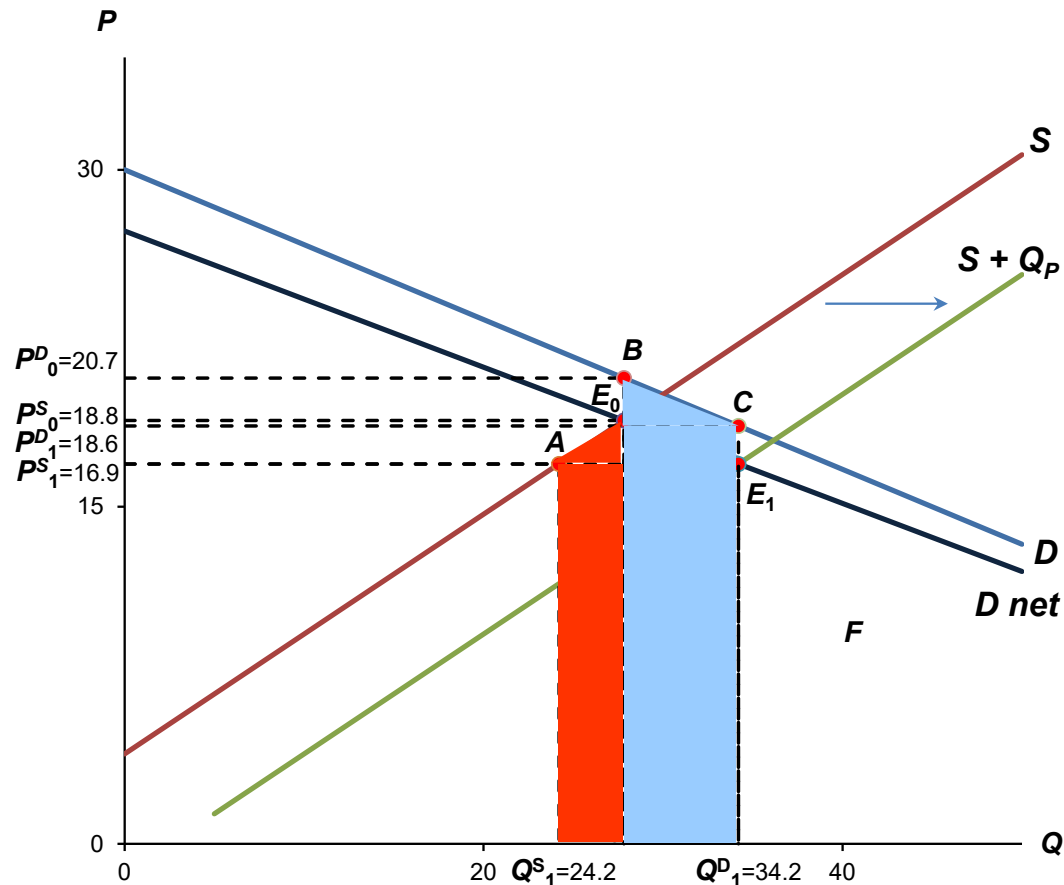
+

Tổng chi phí nguồn lực xã hội tiết kiệm được

(dt $Q_1^S AE_0 BC Q_1^D$)

(dt $Q_0 BC Q_1^D$)

(dt $Q_1^S AE_0 Q_0$)

Xác định lợi ích kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do thuế

$$P^e = w^S * P^S + w^D * P^D$$

$$\text{mà } P^S = P^M = (P^M_0 + P^M_1)/2$$

$$\text{và } P^D = P^M * (1+t) = [(P^M_0 + P^M_1)/2] * (1+t)$$

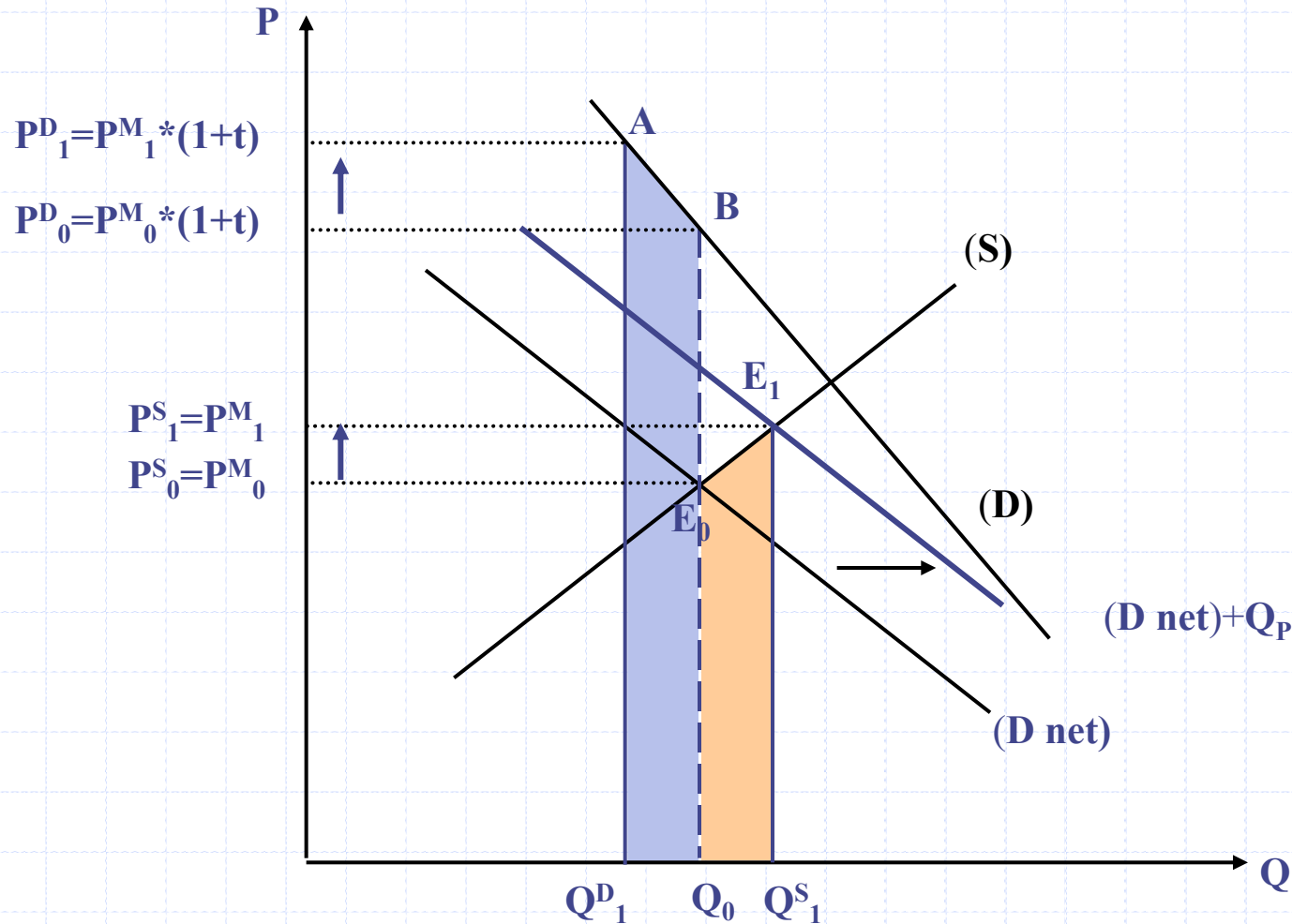
$$\Rightarrow P^e = w^S * P^M + w^D * P^M * (1+t)$$

$$P^e = P^M + w^D * P^M * t$$

$$P^e > P^f = P^S_1 = P^M_1$$

Xác định chi phí kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do thuế

Đồ thị minh họa

Xác định chi phí kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do thuế

Khi dự án ra đời gây ra tác động:

- ◆ Làm tăng cầu yếu tố đầu vào
- ◆ Giá cung và giá cầu đều tăng lên
- ◆ Lượng cung tăng
- ◆ Lượng cầu của những người tiêu dùng cũ giảm

Xác định chi phí kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do thuế

$$P_e = w^S * P^S + w^D * P^D$$

$$\text{mà } P^S = P^M = (P^M_0 + P^M_1)/2$$

$$\text{và } P^D = P^M * (1+t) = [(P^M_0 + P^M_1)/2] * (1+t)$$

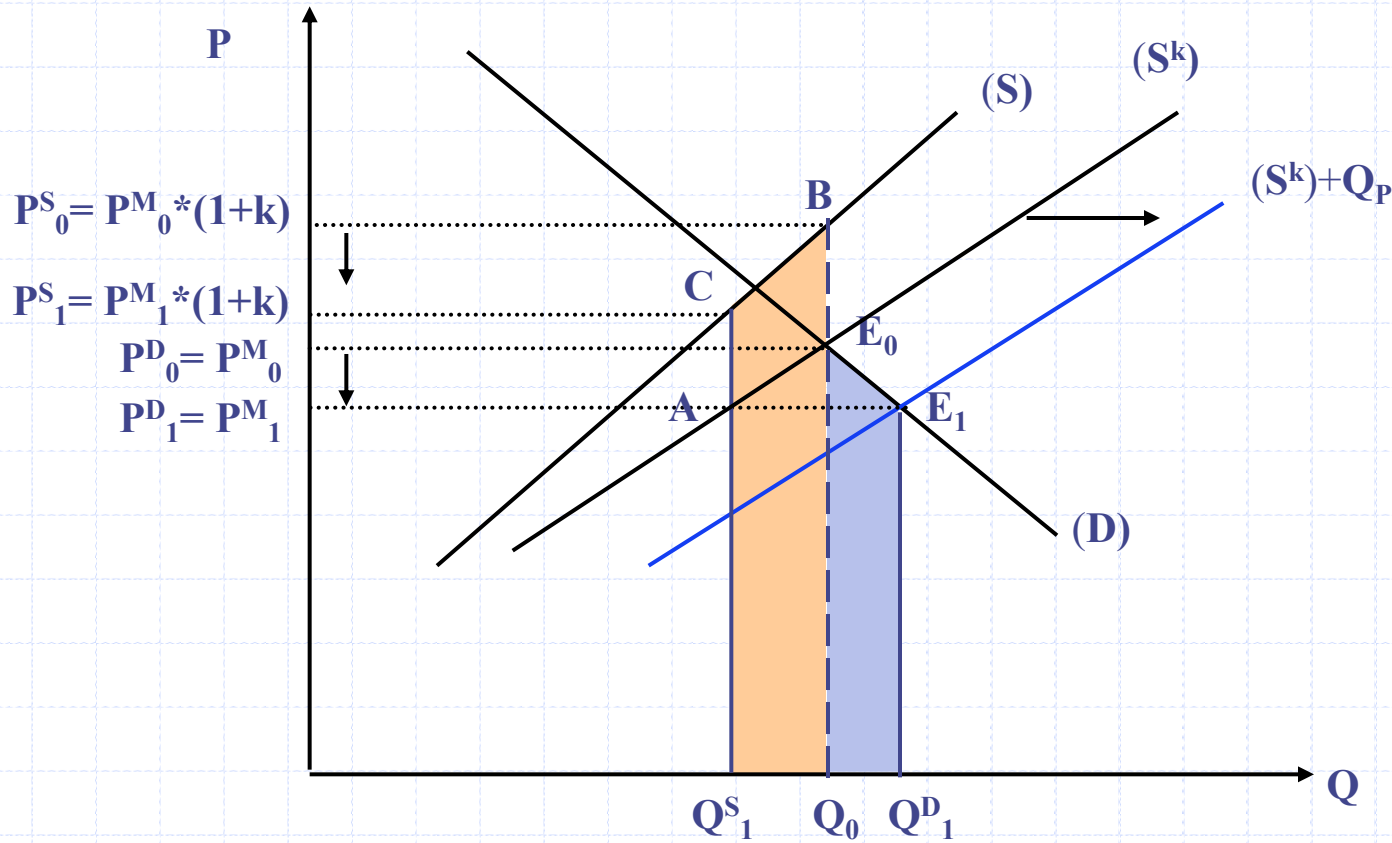
$$\Rightarrow P_e = w^S * P^M + w^D * P^M * (1+t)$$

$$P_e = P^M + w^D * P^M * t$$

$$P_e < P^f = P^D_1 = P^M_1(1+t)$$

Xác định lợi ích kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do trợ cấp

Đồ thị minh họa

Xác định lợi ích kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do trợ cấp

Khi dự án ra đời gây ra tác động:

- ◆ Làm tăng cung sản phẩm
- ◆ Giá cung và giá cầu đều giảm xuống
- ◆ Lượng cầu tăng
- ◆ Lượng cung của những nhà sản xuất cũ giảm

Xác định lợi ích kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do trợ cấp

$$P_e = w^S * P^S + w^D * P^D$$

$$\text{mà } P^D = P^M = (P^M_0 + P^M_1)/2$$

$$\text{và } P^S = P^M * (1+k) = [(P^M_0 + P^M_1)/2] * (1+k)$$

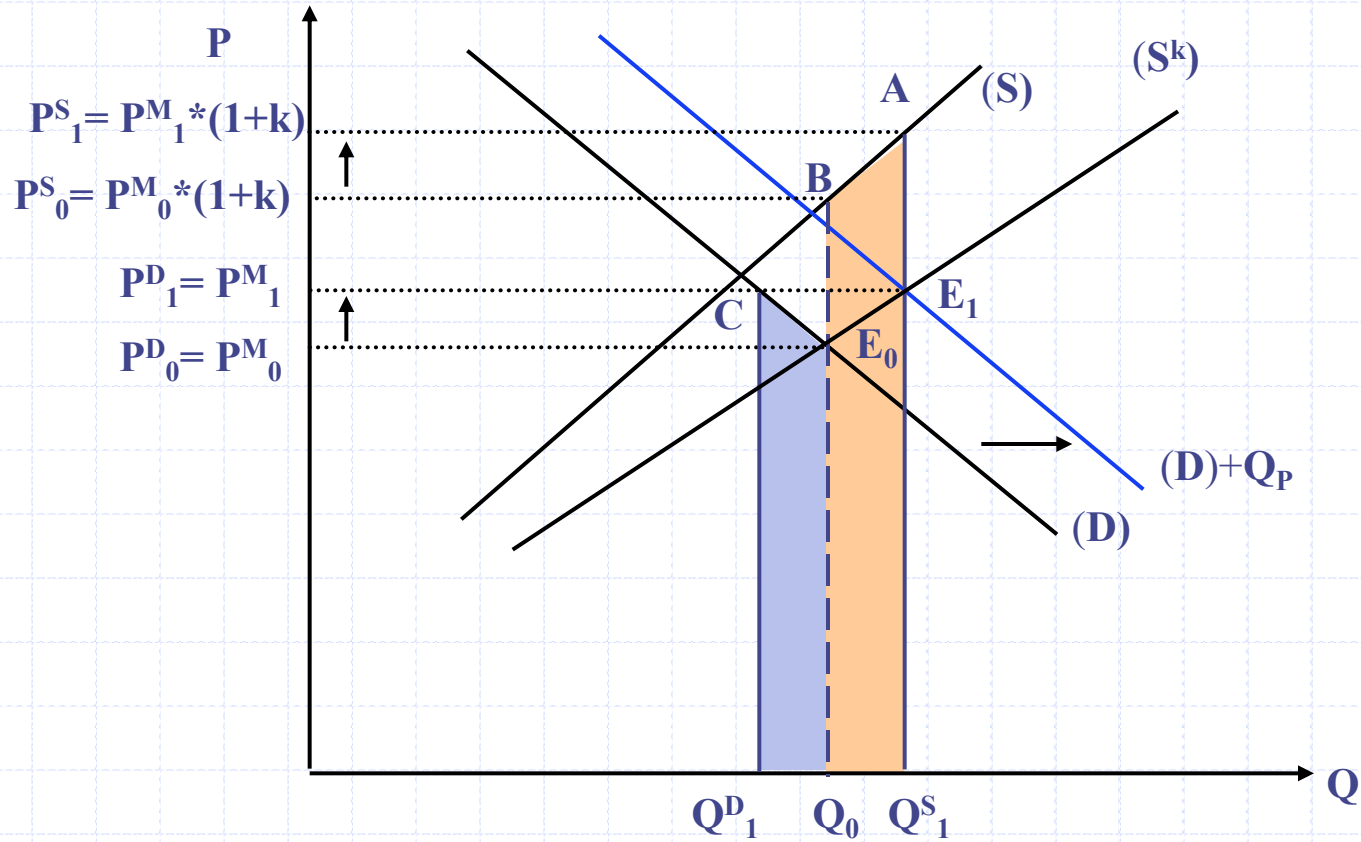
$$\Rightarrow P_e = w^S * P^M * (1+k) + w^D * P^M$$

$$P_e = P^M + w^S * P^M * k$$

$$P_e < P^f = P^S_1$$

Xác định chi phí kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do trợ cấp

Đồ thị minh họa

Xác định chi phí kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do trợ cấp

$$P_e = w^S * P^S + w^D * P^D$$

$$\text{mà } P^D = P^M = (P^M_0 + P^M_1)/2$$

$$\text{và } P^S = P^M * (1+k) = [(P^M_0 + P^M_1)/2] * (1+k)$$

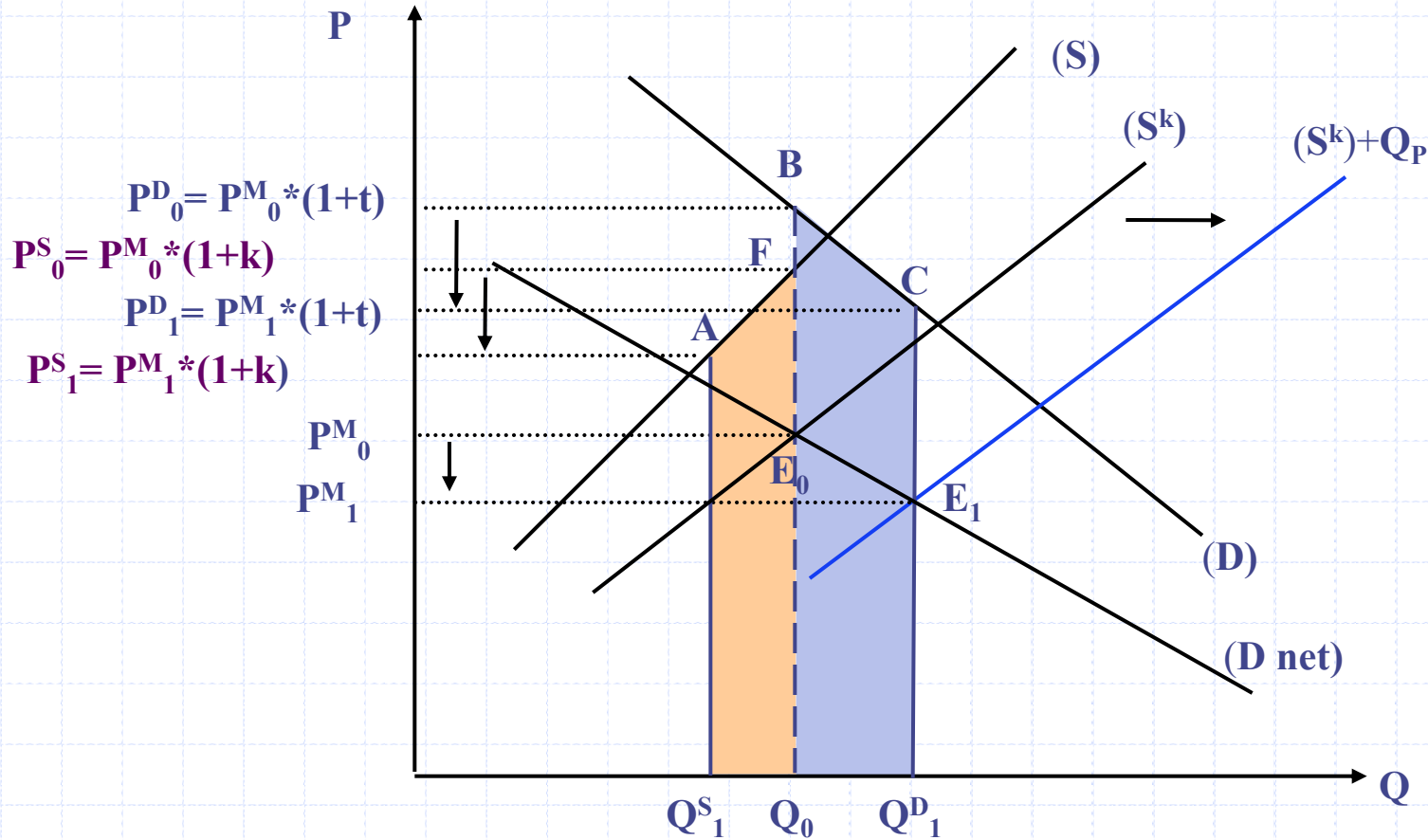
$$\Rightarrow P_e = w^S * P^M * (1+k) + w^D * P^M$$

$$P_e = P^M + w^S * P^M * k$$

$$P_e > P^f = P^D_1 = P^M_1$$

Xác định lợi ích kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do **thuế và trợ cấp**

Đồ thị minh họa

Xác định lợi ích kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do **thuế và trợ cấp**

$$P_e = w^S * P^S + w^D * P^D$$

$$\text{mà } P^D = P^M * (1+t) = [(P^M_0 + P^M_1)/2] * (1+t)$$

$$\text{và } P^S = P^M * (1+k) = [(P^M_0 + P^M_1)/2] * (1+k)$$

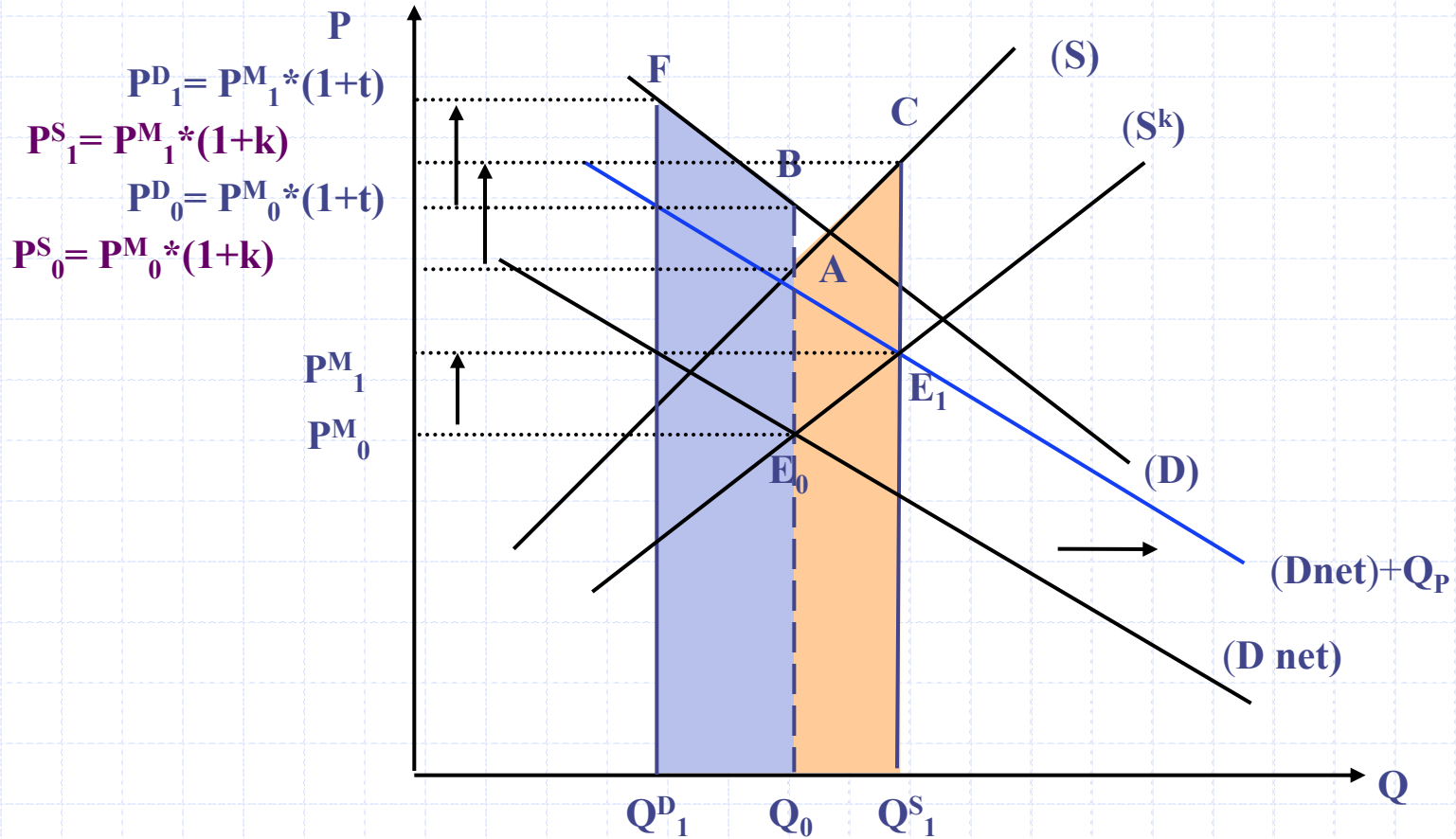
$$\Rightarrow P_e = w^S * P^M * (1+k) + w^D * P^M * (1+t)$$

$$P_e = P^M + w^S * P^M * k + w^D * P^M * t$$

$$P_e > P^f = P^S_1 = P^M_1 * (1+k)$$

Xác định chi phí kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do **thuế và trợ cấp**

Đồ thị minh họa

Xác định chi phí kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do **thuế và trợ cấp**

$$P_e = w^S * P^S + w^D * P^D$$

$$\text{mà } P^D = P^M * (1+t) = [(P^M_0 + P^M_1)/2] * (1+t)$$

$$\text{và } P^S = P^M * (1+k) = [(P^M_0 + P^M_1)/2] * (1+k)$$

$$\Rightarrow P_e = w^S * P^M * (1+k) + w^D * P^M * (1+t)$$

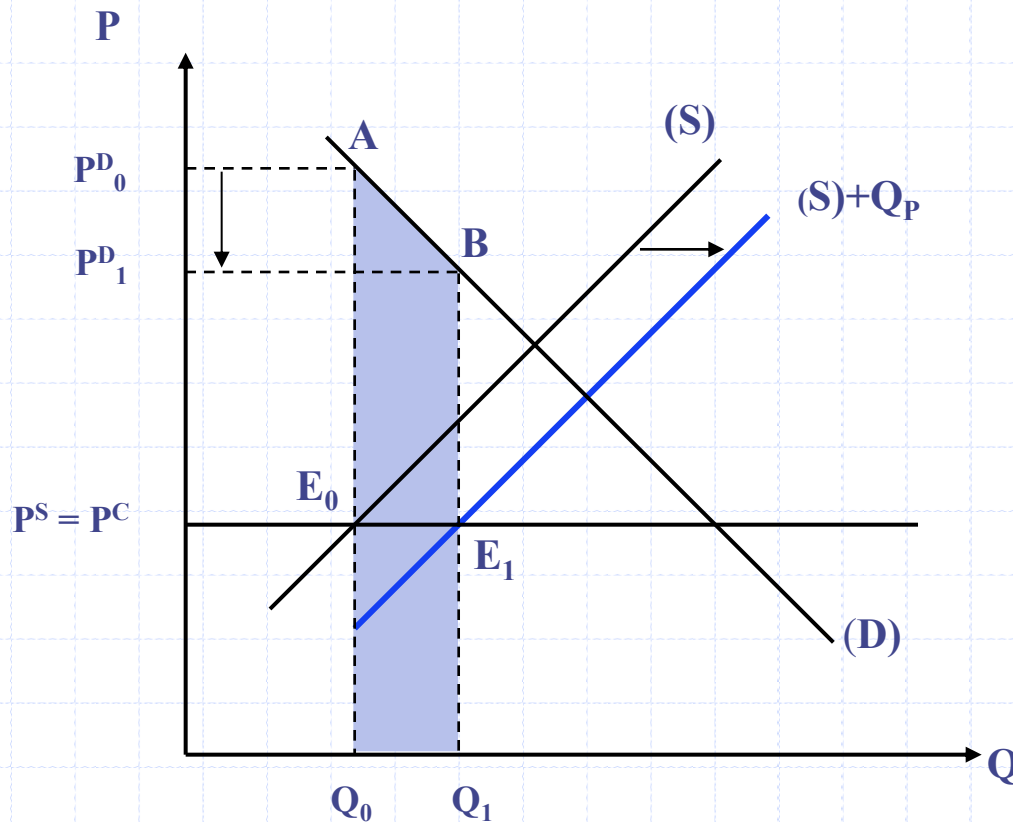
$$P_e = P^M + w^S * P^M * k + w^D * P^M * t$$

$$P^f = P^D_1 = P^M_1 * (1+t)$$

Xác định lợi ích kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do giá trần

- ◆ Tồn tại thị trường chợ đen

$$P^e = (P^{D_0} + P^{D_1})/2 > P^f = P^S = P^C$$

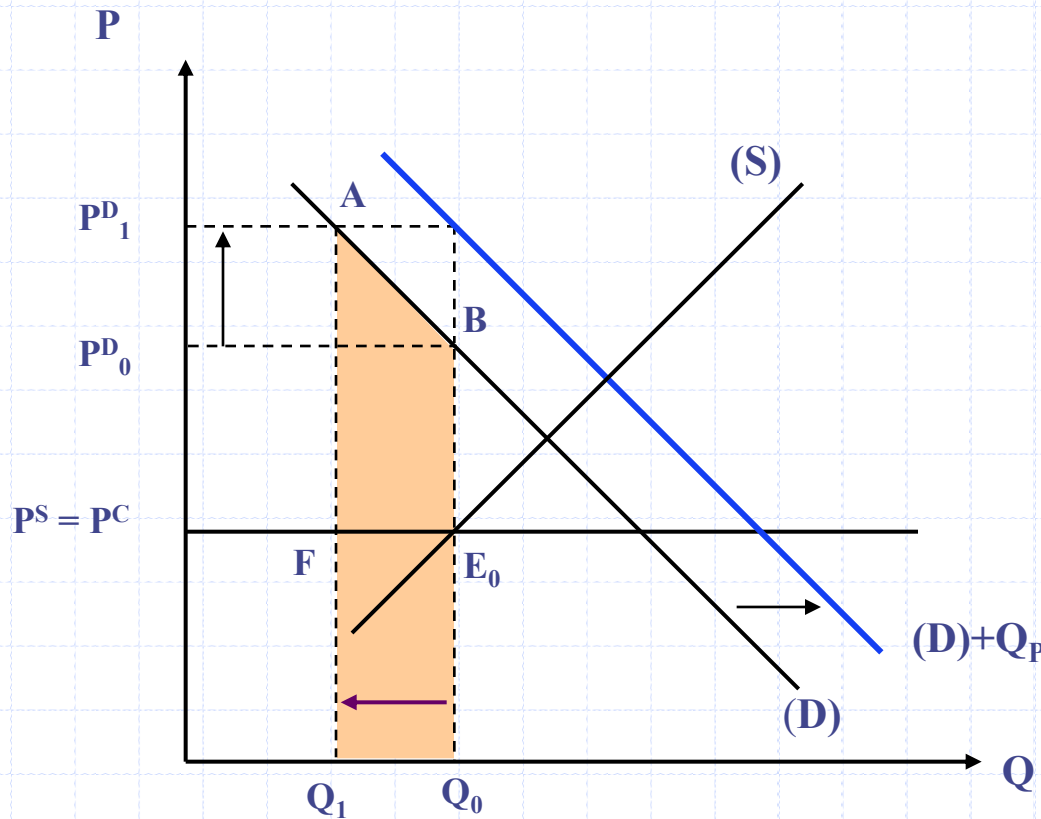

$W^S = ?$ $W^D = ?$

Xác định chi phí kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do giá trần

- ◆ Tồn tại thị trường chợ đen

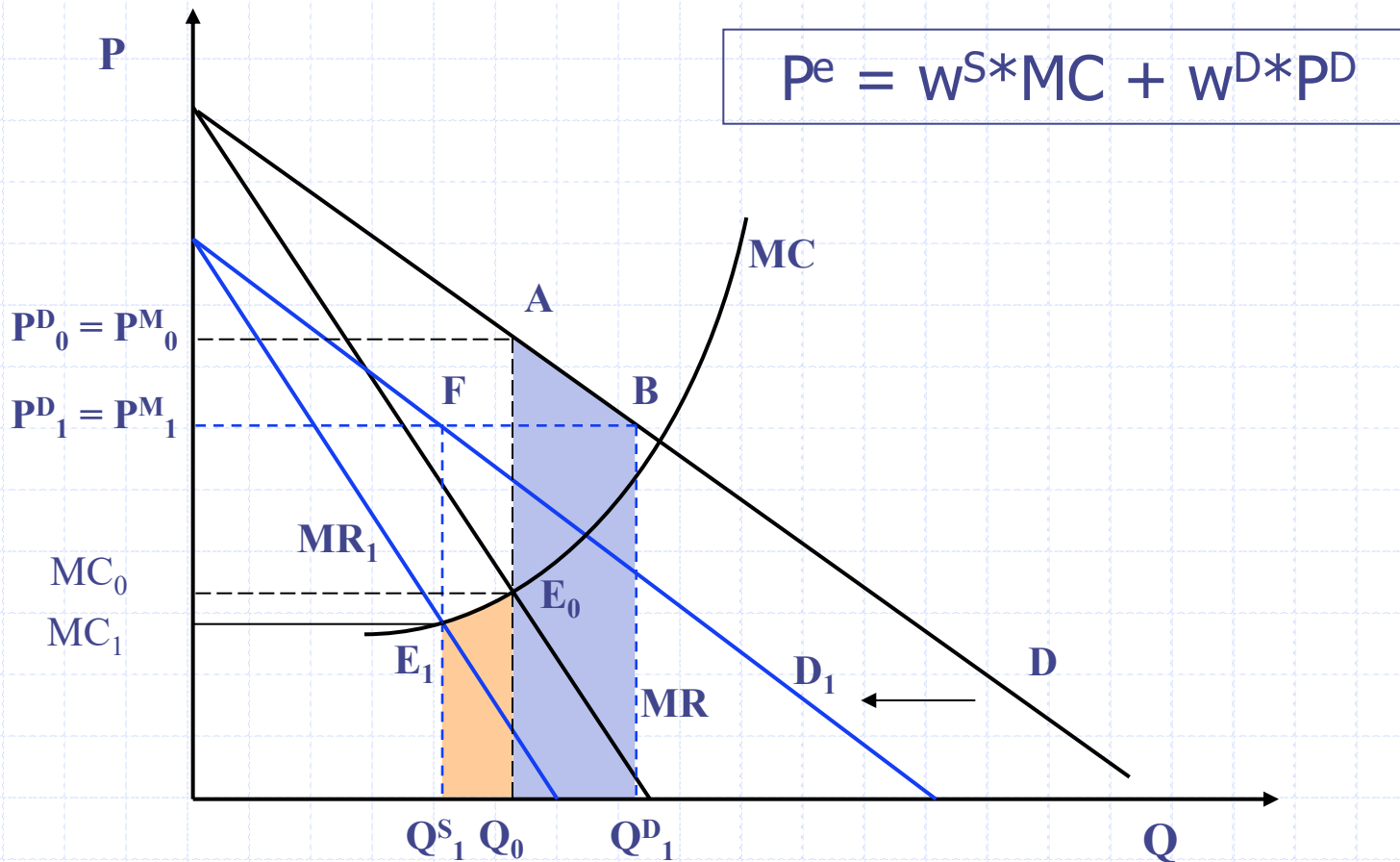
$$P^e = (P^{D_0} + P^{D_1})/2 > P^f = P^C$$

$w^S = ?$ $w^D = ?$

Xác định lợi ích kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do **độc quyền**

◆ Dự án sản xuất

Xác định chi phí kinh tế của dự án trong thị trường có biến dạng do **độc quyền**

◆ Dự án sử dụng

